

jetek z jakéhokoliv zlého úmyslu, že tím vydává cizí majetek v nebezpečí požáru.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm I 518/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl v neveřejném zasedání zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jakožto nalézacího soudu v Kutné Hoře ze dne 25. května 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 169 a 167 písm. g) tr. zák., zrušil však rozsudek podle §u 290 tr. ř. a vrátil věc soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h:

Rozsudek trpí zmatkem podle čis. 9 a) §u 281 tr. ř. ve směru, zmateční stížností neuplatňovaném. Ke skutkové podstatě zločinu podle §u 169 tr. zák. se totiž po stránce subjektivní vyžaduje vědomí pachatele, který zapálí svůj vlastní majetek z jakéhokoliv zlého úmyslu, že tím vydává majetek cizí v nebezpečí požáru. Po této stránce, zda obžalovaný si uvědomil, že zapálením vlastního domku ohrožuje i cizí majetek, a že přes to svůj dům zapálil, se rozsudek vůbec neobírá subjektivní skutkovou podstatou zločinu §u 169 tr. zák. a neobsahuje žádných zjištění. Jest tudíž zmatečným a bylo proto za předpokladů §u 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čis. 3 ř. zák. z roku 1878 jej zrušiti již při poradě neveřejné a věc vrátiti soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Čís. 2091.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n.).

Popuzování k nepřátelským činům pro národnost v době voleb.

S hlediska §u 14 čis. 4 zákona stačí čin (projev) dle vůle pachatelovy směřující a zároveň objektivně způsobitý k tomu, by u jiných osob bylo vzbuzeno rozhodnutí, vykonati na jiném násilností neb jiný čin nepřátelský; vyvolání tohoto účinku se nevyžaduje.

Uložil-li soud pro přečin §u 14 čis. 4 zákona trest v zákonné sazbě, nepřisluší veřejnému obžalobci odvolací právo ve smyslu §u 283 tr. ř. z důvodu, že nebylo uznáno i na peněžitý trest podle §u 29 čis. 1 zákona.

Útisk (zákon ze dne 12. srpna 1921, čis. 309 sb. z. a n.).

Pod skutkovou podstatu §u 1 zákona spadá výrok: »Já Vás upozorňuji, že Vám to přinese zlé následky«, pronesený vůči obchodníku, který a protože podepsal kandidátní listinu určité strany.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm II 192/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 14. února 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle §u 14 čis. 4 zákona ze dne 19. března 1923, čis. 50 sb. z. a n. a přestupkem podle §u 1 čis. 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čis. 309 sb.

z. a n. a odmítl odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu, mimo jiné z těchto

důvodů:

Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný pronesl na schůzi voličů, konané dne 23. září 1923 v B., slova »Jak je vám všem známo, máme v B. ještě osmou stranu, českou menšinu, jejíž vůdcem je Čech Ladislav P., továrník škrobu. Proti P-ovi je již v proudu trestní oznámení, protože nutil lidi k podpisu kandidátní listiny; pomozte všichni při práci, abychom Čecha Ladislava P-a dostali z B-a, by továrna na škrob do roka již neexistovala« — a dospívá k závěru, že obžalovaný touto výzvou popuzoval veřejně k nepřátelským činům proti P-ovi pro jeho národnost.

Námítka zmateční stížnosti, že nikdo ze shromáždění nebyl dle svědeckých výpovědí, jichž se dovolává zmateční stížnost, proti P-ovi z národnostních pohnutek popuzen, a že sám H. nepotvrdil, že řeč obžalovaného působila naň nebo na shromáždění způsobem popuzujícím. Než, nehledíc k tomu, že soud, nepřiloživ dle rozsudkových důvodů váhy výpovědím dotyčných svědků, neshledal je spolehlivými zřejmě ani potud, pokud z nich L. uvedl, že obžalovaný politicky nijak neštvál, S. pak udal, že není ani pomyšlení, že by byl obžalovaný ve své řeči přítomně štvál; zmateční stížnost má mylně za to, že zákonným znakem skutkové podstaty přečinu, o nějž jde, jest i vyvolání účinku, sledovaného pachatelovým popuzováním. Tento požadavek nenalézá v zákonné definici řečené skutkové podstaty ba ani v samotném obecném smyslu pojmu »popuzování« ni nejmenší opory. Stačí naopak čin, zejména slovný projev, dle vůle pachatelovy směřující a zároveň objektivně způsobilý k tomu, by u jiných osob vzbuzeno bylo určité rozhodnutí; ke skutkové podstatě přečinu podle §u 14 čís. 4 zákona na ochranu republiky stačí zejména, má-li pachatel za účel vzbuditi u jiných rozhodnutí, vykonati na jiném násilnosti nebo jiný čin nepřátelský; vyvolání tohoto účinku se však pro trestnost nevyžaduje (Milota: Zákon na ochranu republiky, str. 53, 59; rozh. sb. n. s. č. 1571, 1721, které ve stejném smyslu vykládá zákoný pojem »pobuřování«.).

Zmateční stížnost snaží se neprávem, vyložiti slova obžalovaného jiným způsobem, než činí rozsudek, dodati jim toliko smysl, jakoby obžalovaný byl jimi zamýšlel uchrániti P-ovou před zlými následky případného bojkotu a ji varovati. Jeť nejen zjištění slovného znění toho kterého výroku, nýbrž i výklad jeho vnitřního smyslu jakož i zjištění tendence, kterou jím sledoval pachatel, a konečně i úmyslu, jímž byl při tom veden, výsledkem skutkově zjišťovací činnosti nalézacího soudu. Rozsudek pak dospívá k závěru, že obžalovaný slovy: »Já Vás upozorňuji, že Vám to přinese zlé následky« hrozil Marii P-ové, pokud se týče jejímu manželů obchodním bojkotem, by ji pohnul k odvolání jejího podpisu na volební listině české menšiny, k čemuž jmenovaná nebyla svolnou. Na odůvodněnou přesvědčení nalézacího soudu o tomto úmyslu obžalovaného uvádí se v rozsudkových důvodech jednak všeobecně, že se hrozby obchodním bojkotem zneužívá velmi často jako prostředku boje k účelům politickým, jednak zvlášť o obžalovaném, že také již v článku časopisu »N. G.« ze dne 8. září 1923 (tři dny před skutkem,

tvořícím podklad rozsudku) uvedl politické postavení manželů P-ových ve spojení s jich situací obchodní a že úmysl, pohnouti P-ovou k anulování onoho jejího podpisu sám doznal. Způsobily, omeziti P-ovou ve volnosti jejího rozhodování, shledal nalézací soud výrok obžalovaného právem jednak na základě oné své všeobecné úvahy, doplněné případně v ten smysl, že právě pohrůzka obchodním bojkotem slibuje při své působivosti na široké vrstvy nejlepší výsledek, dále vzhledem na rozsudkové zjištění, že se P-ová obrátila ihned písemně na P-a o ochranu a pomoc, z čehož rozsudek usuzuje právem, že byla stejně jako její manžel slovy obžalovaného znepokojena, že se cítila ohroženou a vystavenou nebezpečí. Rozsudek dospívá takto k závěru, došedšímu výrazu i ve výroku rozsudkovém, že obžalovaný pohrozil svými slovy P-ové určitým zlem, totiž újmou na výdělku. Je proto zmateční stížnost v nepravu také, pokud dovolávajíc se důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a), 10 §u 281 tr. ř., namítá, že slovy obžalovaného není založena skutková podstata přestupku podle §u 1 zákona proti útisku ani ve směru objektivním ani po stránce subjektivní, při čemž v prvním směru znovu vykládá slova obžalovaného jako pouhou výstrahu, radu, napomenutí, jako pouhou agitaci a dovozuje, že zlými následky lze miniti také něco zcela jiného, než právě hospodářský bojkot, v druhém směru pak, opírajíc se o prohlášení obžalovaného ve schůzi, prostě tvrdí, že týž neměl úmyslu nutiti P-ovou k něčemu hrozbou bojkotem, nýbrž že ji chtěl naopak bojkotu ochrániti. Zmateční stížnost počíná si tu vesměs způsobem, který se přiči předpisu §u 288 čís. 3 tr. ř., velicímu, by stěžovatel vycházel při uplatňování důvodů hmotněprávní zmatečnosti ze skutkových zjištění rozsudku, jemuž odporuje. Bylo ji proto jako neodůvodněnou z valné části pak ji jako po zákonu neprovedenou zavrhnutí.

Stání zastupitelství se odvolává proto, poněvadž nalézací soud neuložil odžalovanému vedle trestu na svobodě také trest peněžitý podle §u 29 čís. 1 zákona na ochranu republiky. Odvolání to jest nepřístupné. Dějiny vzniku §u 283 tr. ř. ukazují, že by se protivilo úmyslu zákonodárcovu, toto zákonné ustanovení vykládati způsobem rozšiřujícím. Tendence zákonodárství směřovala k tomu, opravný prostředek odvolání z výroku o trestu co možná omeziti. Tak podle osnovy z roku 1867 bylo přípustno odporovati výroku o trestu v neprospěch obžalovaného jen z důvodů zmatečnosti. Do osnovy z roku 1872 bylo pojata v y j i m e č n é odvolání v neprospěch obžalovaného pro ten případ, bylo-li v prvé stolici použito mimořádného práva zmírňovacího nebo zaměňovacího. Toto ustanovení přešlo také do trestního řádu z roku 1873. Vládní motivy vyslovují se o tom takto: »Was die Anfechtung der richterlichen Strafbemessung betrifft, so konnte man sich, Rechnung tragend der herkömmlichen Anschauung und dem häufigen Gebrauche, der gerade von dieser Art der Berufung gemacht wird, nicht entschliessen, sie vollständig zu versagen. Man hatte jedoch hinlängliche Gründe, sie auf ein bescheidenes Mass zurückzuführen. Sie soll daher dem Staatsanwälte nur dann zustehen, wenn eine ausserordentliche Strafmilderung oder Strafverwandlung stattgefunden hat; dem Angeklagten dagegen nur dann, wenn der Gerichtshof nicht ohnehin schon von diesem Rechte Gebrauch gemacht hat«. Není tedy v duchu zákona § 283 tr. ř. vykládati způsobem roz-

širujícím. Smysl tohoto zák. ustanovení je ten, by odvolání státního zastupitelství v neprospěch obžalovaného bylo vyloučeno tam, kde byl obžalovanému vyměřen aspoň nejmenší zákonem závazně stanovený trest. Poněvadž pak v projednávaném případě je nejmenší zákonem stanovený trest na trestný čin podle §u 14 čís. 4 zákona na ochranu republiky jen vězení v trvání osmi (8) dnů, když peněžitou pokutu podle §u 29 téhož zákona soud uložití může, a však nemusí, ježto pokuta ta není zákonem závazně předepsána, a poněvadž v tomto případě nalézací soud vyměřil trest vězení v trvání čtrnácti (14) dnů tedy v zákonných mezích, jest odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu po rozumu §u 283 tr. ř. nepřipustno a bylo je proto odmítnouti.

Čís. 2092.

**Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.)
Ideální souběh přečinu podle §u 14 čís. 3 a §u 14 čís. 5 zákona výrokem »Čecha oběsit«.**

»Zástupem« jest nahodilá přítomnost většího počtu osob, který se nedá na první pohled číselně určit a na němž se ničeho nezmění, odejdou-li z něho 1—2 osoby nebo přijdou-li k němu osoby jiné. Stačí 8 hostů v hostinské místnosti.

(Rozh. ze dne 16. září 1925, Zm II 214/25).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Opavě ze dne 23. března 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinu podle § 14 čís. 3 a 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Proti odsouzení pro přečiny podle §§u 14 čís. 3 a 14 čís. 5 zák. na ochranu republiky namítá stěžovatel podle čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že jeho výroky, pronesené při výstupu s T-em, nenaplňují skutkové podstaty těchto deliktů proto, že a) výroky se nestaly veřejně ve smyslu §u 39 čís. 2 zákona, totiž před zástupem, ježto prý v hostinské místnosti bylo tenkrát, počítaje v to i obžalovaného, přítomno nejvýše 8 lidí, kteří však, jak prý plyne ze svědectví T-ova, výroky těch neslyšeli. Pojem »zástupu« vyžaduje podle mínění zmateční stížnosti přítomnosti většího počtu osob, než 8, b) výrok »Čecha oběsit« platil pouze svědku T-ovi, k němuž jedině se prý obžalovaný obracel, nevida ve své opilosti v něm nikterak zástupce české národnosti, proto prý nelze ve výroku tom spatřovati ani popuzování k zášti proti české skupině obyvatelstva pro její národnost, ani hanobení českého národa. c) Skutková podstata přečinu §u 14 čís. 5 zákona není mimo to dána proto, že řeči opilého člověka v hostinci, jichž nikdo neposlouchá, nejsou s to, snížit vážnost republiky nebo ohrozit v ní obecný mír. Avšak zmateční stížnost jest ve všech 3 směrech provedena proti zákonu, nedbajíc rozsudečných skutkových zjištění o rozhodných okolnostech.